

Broj: 03-45.1-21-1091-1/19
Istočno Sarajevo, 5.9.2019. godine

Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH”, br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 9. stav 2. Zakona o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04), a u vezi s tačkom 4.2.21 BAS poslovnika o radu stručnih tijela Instituta, i prijedloga poslovnog plana prihvaćenog na 19. sjednici BAS/TC 45, održanoj 22.05.2019. godine, direktor Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine odobrava:

POSLOVNI PLAN BAS/TC 45 *Poljoprivreda*

1. Uvod

Predmet rada Tehničkog komiteta BAS/TC 45, *Poljoprivreda* (u daljnjem tekstu: BAS/TC 45 obuhvata pripremu i utvrđivanje prijedloga bosanskohercegovačkih (BAS) standarda, preuzimanje međunarodnih i evropskih standarda i reviziju postojećih važećih standarda, te standardizaciju u području primarne poljoprivredne proizvodnje koja obuhvata: zemljoradnju, gospodarske zgrade, postrojenja i instalacije, poljoprivredne mašine, oruđa i opremu, đubriva, pesticide i druge poljoprivredne hemikalije, bio-bazirane proizvode, duhan, duhanske proizvode i opremu, lov, ribolov i pčelarstvo.

BAS/TC 45 prati rad sljedećih korespondentnih komiteta:

ISO/TC 23, Tractors and machinery for agriculture and forestry/ Traktori i mašine u poljoprivredi i šumarstvu

ISO/TC 81, Common names for pesticides and other agrochemicals/ Zajednička imena za pesticide i druge agrokemikalije

ISO/TC 126, Tobacco and tobacco products/Duhan i proizvodi od duhana

ISO/TC 134, Fertilizers and soil conditioners/Đubriva i sredstva za poboljšanje tla

ISO/TC 234, Fisheries and aquaculture/Ribarstvo i akvakulture

CEN/TC 144, Tractors and machinery for agriculture and forestry/Traktori i mašine u poljoprivredi i šumarstvu

CEN/TC 223, Soil improvers and growing media/Sredstva za obogaćivanje zemljišta i mediji za rast

CEN/TC 260, Fertilizers and liming materials/Đubriva i vapnasti materijali

CEN/TC 334, Irrigation techniques/Tehnike navodnjavanja

CEN/TC 411, Bio-based products/Bio-bazirani proizvodi

BAS/TC 45 je formiran Rješenjem direktora Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine o formiranju Tehničkog komiteta br. IP-00057/09-03BB od 19.01.2009 godine. Trenutno je aktuelno Rješenje o promjenama u Tehničkom komitetu BAS/TC 45 br. 03-45.1-21-1828-1/18 od 18.12.2018. godine.

Tehnički komitet BAS/TC 45 je formiran radi:

- analize potreba i pripreme prijedloga za preuzimanje međunarodnih i evropskih standarda;
- razmatranja inicijativa i utvrđivanja programa i planova rada u području djelovanja;
- razmatranja i utvrđivanja metoda rada i aktivnosti na izvršavanju planova rada TC-a;
- osnivanja radnih grupa (WG) i *ad hoc* grupa (AG) te definiranja njihovih područja rada i zadataka;
- usklađivanja planova rada WG-a;
- pripremanja i utvrđivanja nacrti i prijedloga BAS standarda;
- razmatranja mišljenja, primjedbi i prijedloga dobijenih u toku javne rasprave;
- pripremanja i prezentiranja stručnih mišljenja odgovarajućim tijelima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju u skladu s procedurom pripreme međunarodnih i evropskih standarda, te korištenja drugih mogućnosti uključivanja u njihov rad;
- saradnje s drugim tehničkim komitetima i subjektima koji se bave aktivnostima u vezi sa standardizacijom.

Takođe, za predmete standardizacije iz oblasti rada BAS/TC 45 za koje ne postoje evropski standardi i drugi standardizacijski dokumenti, BAS/TC 45 može da donese odluku o preuzimanju međunarodnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata, a ako oni ne postoje, može da donese odluku o preuzimanju nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata drugih zemalja, s kojima Institut ima potpisan ugovor, kao i o izradi izvornih BAS standarda.

2. Poslovno okruženje

2.1 Opšte

Poljoprivredni sektor je značajna komponenta u ukupnoj privrednoj strukturi Bosne i Hercegovine, obzirom da u stvaranju BDV ima udio od oko 8% te je rangirana kao četvrta grana privrede. Osim ekonomskog, značaj poljoprivrednog sektora se ogleda i u socijalnim i ekološkim aspektima, te formalnom i neformalnom zapošljavanju stanovništva, posebno u ruralnim područjima.

BiH politika u sektoru poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja posljednjih godina razvija se u skladu sa ciljevima i potrebama za pripremu i priključenje Evropskoj uniji. Strategija i planovi BiH za članstvo u EU uključuju progresivne korake kako bi se usaglasili i integrirali zakoni, institucije i industrijska praksa sa onima u EU. Poseban izazov predstavlja usvajanje i implementacija propisa EU *Acquis Communautaire* u oblasti poljoprivrede.

Razvoj novih proizvoda uslovljava automatizaciju mašina za prehrambenu industriju, a samim tim i izradu standarda koji bi se koristili kao pomoć prilikom projektovanja i proizvodnje mašina.

Potrebe na tržištu diktiraju neophodnost preuzimanja međunarodnih/evropskih standarda u nacionalni sistem standardizacije.

Dosadašnji stabilan rast tržišta duhanskih proizvoda, razvoj novih proizvoda na bazi duhana, zahtjevi međunarodne regulative u toj oblasti, kao i međunarodni programi za kontrolu

---

konzumacije duhana, uslovljavaju kontinuirano inoviranje postojećih i razvoj novih standardizovanih metoda za ispitivanje duhana i duhanskih proizvoda. U takvom poslovnom okruženju, međunarodni i evropski standardi za metode ispitivanja predstavljaju pouzdano sredstvo za dokazivanje i provjeru kvaliteta duhana i duhanskih proizvoda.

Đubriva predstavljaju materijal mineralnog i/ili organskog porijekla (uključujući mikroorganizme) čija je glavna funkcija obezbjeđivanje hranljivih materija za biljke. Proizvodnja poljoprivrednih kultura igra veoma važnu ulogu u svim državama članicama Evropske unije, kao i u Bosni i Hercegovini. Od izuzetne je važnosti da se obezbjedi da upotrebljena đubriva budu kvalitetna i bezbjedna.

Mašinska industrija je jedan od najvećih industrijskih sektora u Evropskoj uniji po broju zaposlenih, broju preduzeća, obimu proizvodnje i izvozu. Ovaj sektor obuhvata vrlo širok i raznovrstan skup proizvoda. Kao glavni podsektori mogu se izdvojiti mašinski alati, poljoprivredne mašine, građevinske mašine, tekstilne mašine, mašine za preradu drveta, mašine za prehrambenu industriju i kućni aparati.

U vremenu kada se u svijetu teži većoj proizvodnji hrane da bi se zadovoljile potrebe, poljoprivredna proizvodnja se ne može zamisliti bez savremenih tehnologija koje podrazumijevaju primjenu pesticida i vještačkih đubriva. Veoma je značajno da se sačuva hrana proizvedena tokom vegetacije, što znači da je neophodno uklanjanje ili suzbijanje štetnih organizama.

Važeći zakoni i pravilnici:

<http://www.fsa.gov.ba/fsa/bs/propisi-i-javne-konsultacije/propisi-o-hrani>

<http://www.vet.gov.ba/v2/bs/legislativa/c230>

<http://uzzb.gov.ba/dokumenti/zakoni/>

<http://uzzb.gov.ba/dokument/podzakonski-akti/>

2.2 Kvantitativni pokazatelji poslovnog okruženja

Ukupna vrijednost prodaje poljoprivrednih proizvoda vlastite proizvodnje poljoprivrednih preduzeća/poduzeća i zemljoradničkih zadruga i otkupa poljoprivrednih proizvoda od porodičnih/ obiteljskih poljoprivrednih proizvođača u Federaciji BiH, u junu/lipnju 2019. godine iznosila je 30.959.108 KM, a u periodu I-VI tekuće godine 156.702.794 KM što je u poređenju sa istim periodom 2018. godine smanjenje za 3,0 %.

Ukupna vrijednost prodaje poljoprivrednih proizvoda na zelenim pijacama u Republici Srpskoj u julu 2019. godine iznosila je 1 276 834 KM, što u poređenju sa istim mjesecom prošle godine predstavlja smanjenje od 137 859 KM (9,7%). U poređenju sa junom 2019. godine, vrijednost prodaje u julu 2019. godine bila je manja za 9 335 KM (0,7%).

Ukupna vrijednost otkupa poljoprivrednih proizvoda od porodičnih/obiteljskih poljoprivrednih proizvođača u junu/lipnju u 2019. godine iznosila je 18.034.278 KM, a za prvih šest mjeseci 85.572.441 KM što je u poređenju sa istim periodom 2018. godine smanjenje za 11,2 %.

Ukupna vrijednost otkupa i prodaje proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u Republici Srpskoj u drugom tromjesečju 2019. godine iznosila je 106 995 100 KM. Od toga je vrijednost prodaje iz vlastite proizvodnje poslovnih subjekata i njihovih dijelova iznosila 79 107 031 KM ili 73,9%, dok je vrijednost otkupa od porodičnih poljoprivrednih gazdinstava iznosila 27 888 069 KM ili 26,1%.

Svjetsko tržište duhana i duhanskih proizvoda karakteriše postojanje multinacionalnih kompanija koje pokrivaju 80 % tog tržišta. Vodeće kompanije na svjetskom tržištu duhana i

---

duhanskih proizvoda u 2011. godini bile su China National Tobacco Corporation (CNTC), Philip Morris International (PMI), British American Tobacco (BAT) i Japan Tobacco (JI).

2.3 Zahtjevi tržišta

Standardi i srodni dokumenti iz oblasti poljoprivrede, koje izrađuje Komitet za poljoprivredu BAS/TC 45, služe kao osnova za procjenu njihovog kvaliteta. Korisnici standarda iz nadležnosti pomenutog komiteta pripadaju svim dijelovima lanca snadbijevanja, prije svega proizvođači, trgovci, kao i akreditovane laboratorije za ispitivanje i kontrolu navedenih proizvoda. Pošto su standardi iz nadležnosti Komiteta BAS/TC 45 u širokoj upotrebi, njihovo redovno ažuriranje je neophodno.

Dosadašnji stabilan rast tržišta duhanskih proizvoda, razvoj novih proizvoda na bazi duhana, zahtjevi međunarodne regulative u toj oblasti, kao i međunarodni programi za kontrolu konzumacije duhana, uslovljavaju kontinuirano inoviranje postojećih i razvoj novih standardizovanih metoda za ispitivanje duhana i duhanskih proizvoda.

Tehnički komitet CEN/TC 260, *Đubriva i vapnasti materijali*, Evropskog komiteta za standardizaciju zadužen je da završi posao standardizacije i inoviranja metoda za analizu đubriva i vapnastih materijala na zahtjev Evropske komisije (nalozi Evropske zajednice M/335, M/418 i M/454). Pomenuti tehnički komitet izrađuje seriju evropskih standarda iz ove oblasti.

2.4 Aspekti zaštite okoline

Proizvođači mašina za prehrambenu industriju moraju voditi računa o zaštiti životne sredine u skladu sa zahtjevima standarda ISO 14001 i relevantnim zakonskim i drugim propisima. Postojanjem evropskih standarda proizvođačima je omogućeno da se upoznaju sa najnovijim tehničkim zahtjevima za proizvode, a na posredan način i sa najnovijim mašinama koje štede energiju, manje zagađuju životnu sredinu i imaju veću produktivnost. Posebna pažnja mora se obratiti na smanjenje emisije buke mašina, povećanje efikasnosti mašina i smanjenje količine emisije gasova u životnu sredinu.

Duhan i proizvodi od duhana imaju značajan uticaj na zagađenje životne sredine, tako da se pri izradi međunarodnih standarda i/ili regionalnih standarda iz te oblasti sve veća pažnja posvećuje aspektu životne sredine. U postupku donošenja međunarodnih i/ili regionalnih standarda za metode ispitivanja duhana i proizvoda od duhana posebna pažnja se posvećuje ograničavanju upotrebe opasnih hemikalija i reagensa u postupku ispitivanja.

Tehnički komitet ISO/TC 126 objavio je tri sljedeća međunarodna standarda u vezi sa duhanskim dimom u životnoj sredini, ISO 15593:2001, ISO 18144:2003 i ISO 18145:2003, a Komitet BAS/TC 45 je metodom preuzimanja, preuzeo sva tri standarda, BAS ISO 15593:2003, BAS ISO 18144:2009 i BAS ISO 18145:2009.

Đubriva imaju značajan uticaj na zagađenje životne sredine, tako da se pri izradi međunarodnih i/ili evropskih standarda iz te oblasti velika pažnja posvećuje aspektu životne sredine. U postupku donošenja međunarodnih i/ili evropskih standarda za metode ispitivanja đubriva posebna pažnja se posvećuje ograničavanju upotrebe opasnih hemikalija i reagensa u postupku ispitivanja kad god je to moguće. Glavni cilj Tehničkog komiteta CEN/TC 260, čije standarde preuzima Komitet BAS/TC 45, jeste razvijanje analitičkih metoda koje su osnovni alat za efektivno kontrolisanje sadržaja opasnih materija (npr. sadržaja teških metala) u đubrivima. Pri primjeni ovih metoda u potpunosti se podržava zabrana korištenja štetnih hemikalija i vodi se računa o bezbjednosti i zaštiti zdravlja ljudi koji njima rukuju.

---

3. Očekivane koristi od rada BAS/TC 45

Osnovne koristi koje se očekuju od rada BAS/TC 45 jesu sljedeće:

- donošenje BAS standarda koji su identični s evropskim i/ili međunarodnim standardima, čime se obezbjeđuje efikasan način za provjeru ispunjenosti uslova utvrđenih zakonima i/ili propisima donijetih na međunarodnom, regionalnom ili nacionalnom nivou;
- pružanje podrške nadležnim ministarstvima i drugim tijelima državne uprave u aktivnostima koje se odnose na usklađivanje propisa s evropskom regulativom, obezbjeđivanjem BAS standarda usklađenih s evropskim i/ili međunarodnim standardima;
- zaštita potrošača;
- uklanjanje prepreka u trgovini;
- predstavljanje i zastupanje interesa BiH u postupku donošenja evropskih i međunarodnih standarda.

4. Zainteresovane strane

Sve zainteresovane strane u BiH su pozvane da učestvuju u radu ovog tehničkog komiteta, uz osiguranje ravnopravnog učešća i zastupljenosti svih interesnih grupa. Moguće je i učešće u statusu posmatrača, pod određenim uslovima koji su utvrđeni Internim pravilima Instituta za standardizaciju BiH. Sve zainteresovane strane mogu da predlože usvajanje određenih standarda.

Zadatak ovog tehničkog komiteta je da u narednom periodu u svoj rad uključi što je moguće veći broj zainteresovanih strana.

5. Ciljevi i strategije za njihovo ostvarivanje

5.1 Ciljevi

- Usvajanje standarda iz oblasti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, koji se upotrebljavaju kao ljudska hrana i hrana za životinje, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- Usklađivanje nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i/ili međunarodnim standardima i drugim standardizacijskim dokumentima;
- Preispitivanje svih BAS standarda u roku od pet godina od njihovog objavljivanja i donošenje odluke o povlačenju onih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koji imaju isto područje primjene kao evropski ili međunarodni standardi ili drugi standardizacijski dokumenti;
- Zastupanje interesa BiH u oblasti rada tehničkog komiteta pred odgovarajućim evropskim i međunarodnim komitetima za standardizaciju kroz učestvovanje bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih tehničkih komiteta;
- Primjena osnovnih principa standardizacije;
- Promovisanje interesa Instituta za standardizaciju BiH;
- Odgovor na zahtjeve zainteresovanih strana.

5.2 Strategija za ostvarivanje ciljeva

Ostvarivanje ciljeva BAS/TC 45 zasniva se na definisanju prioriteta rada, a to su:

- Praćenje rada korespondentnih komiteta i preuzimanje novih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata;
- Povećanje broja bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih korespondentnih komiteta;

-
- Prevođenje što većeg broja standarda na jedan od službenih jezika u BiH;
  - Povećanje broja zainteresovanih strana koje će učestvovati u radu BAS/TC 45;
  - Sprovođenje periodičnih sistematskih pregleda i preispitivanja svih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je pripremio BAS/TC 45, kako bi se obezbijedila validacija primjene za sve zainteresovane strane koje koriste ove standarde;
  - Revidiranje tekstova povučenih BAS standarda objavljenih na jednom od službenih jezika u BiH u skladu s novim izdanjima evropskih ili međunarodnih standarda, kako bi se održao ili povećao broj objavljenih BAS standarda nastalih preuzimanjem evropskih i/ili međunarodnih standarda na jednom od službenih jezika u BiH;
  - Informisanje članova BAS/TC 45 o revidiranim Internim pravilima za standardizaciju Instituta.

6. Faktori koji mogu uticati na ispunjenje i implementaciju programa rada

- Nedovoljno učešće domaćih stručnjaka u donošenju BAS standarda;
- Nezainteresovanost stručne javnosti za učešće u javnoj raspravi i dostavljanje primjedbi i predloga u vezi s nacrtima BAS standarda koji se stavljaju na javnu raspravu;
- Nedostatak finansijskih sredstava koji onemogućava obezbjeđenje odgovarajućih prevoda i upućuje na preuzimanje standarda metodom proglašavanja/korica, što umanjuje kredibilitet ovih standarda u poslovnom okruženju;
- Neblagovremeno dostavljanje prijedloga zainteresovanih strana za donošenje BAS standarda pri izradi plana rada BAS/TC 45;
- Nedovoljno pridavanje značaja radu članova BAS/TC 45 i njihova opterećenost poslovima u matičnim organizacijama koje su ih delegirale, što može da dovede do nedovoljnog učešća članova BAS/TC 45 na sjednicama, a samim tim i do odstupanja od plana usvajanja standarda.
- Nepostojanje prevoda odgovarajućih BAS standarda na jednom od službenih jezika u BiH iziskuje dodatne napore i sredstva koji su van oblasti rada BAS/TC 45 i Instituta.

7. Plan aktivnosti

Aktivnosti BAS/TC 45 usklađene su s planovima rada tehničkog komiteta kroz:

- planove pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u navedenoj oblasti rada, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- obezbjeđivanje usaglašenosti BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i međunarodnim standardima u navedenoj oblasti rada;
- učestvovanje u izradi i preispitivanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje donose evropske¹ i međunarodne organizacije za standardizaciju u navedenoj oblasti rada;
- druge aktivnosti koje predloži Savjet za standardizaciju BiH;
- druge aktivnosti na prijedlog zainteresovanih strana.

Dostavljeno: 1. Sekretarijatu BAS/TC 45
2. a/a.

DIREKTOR

.....
Aleksandar Cincar

---

¹ Sa glasanjem o razvoju evropskih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata započeti će se kada Institut postane punopravni član CEN-a i CENELEC-a